

heid
n ge-
tslui-
ook
in de
zeer
eelijk-
noger-
deze
en al
an de
dit
voor
nogen
laten
stano-
of
echts-
vol-
n, die
onder
recht
gelden
arlijks
argers
r het
s het
een
arvan
talen.
isten-
onder
ngood
erwijs

at de
traal,
chen,
erwijs
toch
ij de
st niet
ooger
dan
aliteit
t, dat
n ge-
rieten,
Rijks-
reekt.
le be-
erwijs
noten-
lic de
chzelf
n, dat
t, dat
oemd
aelen,
selen
de op
nneer
g van
i ver-
t een
dat in
ig als
valt.
Minis-
Chris-
ij een
steeds
n vak
eerste
chap-
weeds
n het
noge-
rheid
deries
u ge-
een
elke
kan
raage-
hier
nnen
n zijn
ering
n ons
g, dat
erwijs
n bij-
werk,
n. En
kan,
egee-
Chris-
vrij-
n op
helpt,

erwijs
rwijs,
als
ering
t en
noger
Voor
egee-
n; da-
arol-
de wa-
een
over
oting
baar

voor de Technische Hoogeschool te Delft:
aan reis- en verblijfskosten van
Curatoren enz. 3.000.—
aan salarissen v. hoogleraren enz. . . . 488.812.50
aan kosten voor bouw enz. 523.288.—
f 1.015.100.50
waar dan nog bij komt een bedrag
aan Rijksbeurzen groot 21.900.—
Het Rijk geeft dus uit aan de Rijksuniversiteiten:
te Leiden f 1.230.238.—
te Utrecht f 1.110.899.50
te Groningen f 825.130.—
te Delft f 1.015.100.50
f 4.181.278.—
das te zaam vier miljoen.

Dat een bedrag van f 4000 aan het bijzonder Hooger onderwijs tegenover deze ruim vier miljoen voor het openbaar Hooger onderwijs een schreidend onrecht is, zal ieder moeten toegeven. Een onrecht, dat nog te meer in het oog springt, wanneer men er op let, dat de bijzondere Universiteit, voor welke deze bijdrage werd uitgetrokken, deze eerst ontving, nadat ze meer dan een kwart eeuw bestaan had, terwijl aan de pas opgerichte Handels-hoogeschool te Rotterdam, die met het Rijk evenmin iets te maken heeft, terstond een jaarlijks subsidie is verleend van f 20.000, die zeker nog wel klimmen zal, wanneer het aantal hoogleraren toeneemt.

En indien deze cijfers nog niet genoeg spreken, dan lette men er op, dat op deze zelfde begroting staan uitgetrokken de volgende posten voor de opleiding van predikanten of geestelijken bij de volgende kerkgenootschappen:

de Hervormde Kerk f 43.792.—
de Ev. Luth., Herst. Luth. en Rem. Kerk 9.772.—
de Roomsche Kerk 13.580.—
de Joden 19.600.—

Voor de opleiding van de predikanten der Gereformeerde Kerken, hoewel deze na de Hervormde en Roomsche Kerken het sterkst in ledenaantal zijn, betaalt het Rijk niets. Voor de opleiding van Joodsche Rabbinen en godsdienstleeraren keert het Rijk nog bijna f 20.000 per jaar uit — een bedrag, dat onbegrijpelijk hoog is, vergeleken bij de f 13.580 die de Roomsche Kerk ontvangt voor haar seminaria — maar voor de opleiding der Gereformeerde predikanten wordt geen cent betaald.

Aan deze cijfers veel toe te voegen, behoeft niet. Ze spreken genoegzaam voor zich zelf.

Alleen mag de vraag wel met ernst gesteld worden, of het dan eindelijk geen tijd wordt, dat onze mannen in het Parlement tegen het onrecht, dat uit deze cijfers spreekt, protesteren en met kracht opkomen voor de belangen van het bijzonder Hooger onderwijs. Tot dusverre hebben ze hun kracht schier uitsluitend geconcentreerd op het verkrijgen van meer subsidie voor lager, middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs. Voor deze actie zijn we hun dankbaar; we hebben daaraan te danken, dat deze scholen reeds nu met rijke subsidies bedeeft zijn en straks, wanneer de Staatscommissie in haar arbeid slaagt, die subsidie nog belangrijker zal worden verhoogd. Maar het bijzonder Hooger onderwijs mag daarbij niet het kind van de rekening worden. Het werd dusver al te stiefmoederlijk bedeeft. En het belang, dat bij het bijzonder Hooger onderwijs voor heel de christelijke actie op het spel staat, is toch waarlijk niet minder groot dan bij het middelbaar of het voorbereidend hooger onderwijs.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen van mevrouw v. L. te Velp f.1.
Vriendelijk verzoeken wij onze scholen te willen gedanken.
De school te Kootwijkbroek moet weder met een lokaal vergroot, waarvoor f 1500 noodig is.
De school te Kootwijk, tot op beiden van de Burgerlijke Gemeente als voorheen Openbare School, gehuurd, is afgekeurd en nu moeten wij dat gebouw van de Burgerl. Gem. zien te kopen waarvoor f 1500 noodig is, waarbij dan komt f 5000 voor de verbouwing en anders, zoo wij het oude gebouw niet kunnen kopen, moet alles nieuw gebouwd, waarvoor f 8000 noodig is.
Dringend verzoeken wij den vrienden ons te steunen.

Het Restaur. voornemens:
Ds. J. H. HOUTZAGER, Voorzitter.
W. ROETTER STEINBRUGGE, Secretaris.

Leestafel.

1. ALMANAK van het Studenten-corps aan de Vrije Universiteit 1914. Druk van Wed. G. van Soest, Langestraat, Amsterdam.
Ook met de uitgave van dezen ALMANAK is het Studenten-corps N.H. DESPERANDUM DEO DUCI waer niet ongelukkig geweest.
Voorop een gelukkig portret van den Rector der Universiteit: Prof. P. A. DIEFFENBORG; van den Senaat van het Corps; en bij het IS MEMORIUM DR. P. J. WYMINGA, eere-lid van het Corps, een portret waarvan ik niet zou willen zeggen, dat het heelemaal niet lijkt.
Dan de rubriek: Tijdschikking, Kalender, Christelijke feestdagen enz., die in geen rechtgeaard Almanak kan gemist, en de drie rubrieken: VRIJE UNIVERSITEIT, STUDENTENCORPS en MEMORIUM, die in dezen Almanak zeker niet mogen ontbreken en hem zijn bijzondere nuttigheid geven voor de studenten en alle andere menschen, die aan onze Universiteit verbonden zijn.
Deze vier rubrieken vragen van haar samenstellers een groote mate van nauwkeurigheid en, naar het mij voorkomt, zijn de heeren, wat dat betreft, niet onder de maat gebleven.
Uit de MEMORIUM zal ik nog de aandacht vestigen op het, door den heer P. NOMES geschreven, sympathiek stukje over onze diep-betrouwen Dr. WYMINGA, welke daarin zoo

terecht genoemd wordt: een jeugdige van hart, die aan diepen ernst een opgeruimdheid paarde, die ons allen tot voorbeeld strekte.

En dan volgt, wat in een Studenten-Almanak altijd en overal de hoofdstuk is en wat vroeger MARGELWERK en thans FARRAGO heet.
Dere Rubriek was oudtijds het privaat-terrein der Studenten, waarop de heeren vooral hun proeven van meerdere of ook wel mindere bedrevenheid in letterkunst vertoonden.

Dat doen zij ook in de FARRAGO van dezen Almanak. Maar de tijden zijn veranderd, ook in de Studentenwereld, zooals onlangs door de Redactie van FRATERITAS niet onjuist werd opgemerkt. En zoo gaf dan de Studenten-Almanak der VRIJE UNIVERSITEIT reeds vroeger en ook nu weer de innovatie te zien, dat ook hoogleraren hun bijdragen leverden voor de Rubriek FARRAGO. Zoo ditmaal een stuk van Dr. H. BAVINCK en een van Dr. F. W. GROSHUIJDE.

Het eerste handelt: VAN SCHOONHEID EN SCHOONHEIDSLEREN, een zeer lezenswaardig, magistraal stuk waarin het wezen der Schoonheid, naar onze begripen, in verband wordt gezet met de heerlijkheid Gods, en ook de verschillende richtingen op het gebied der esthetiek klaar en duidelijk worden geteekend. Wat mij bij dit laatste weldadig aandede was BAVINCK's waardeering ook voor wat in andere richtingen dan de onze juist is.

Mijn hartelijke instemming heeft ook het slot waar van ons volk wordt gezegd: «Het kenmerkt zich al te vaak eenzijdig door een ruwheid, die met alle beschaving spot, en anderzijds door een deftigheid, die aan alle bevalligheid is gespeend. In hoeverre het Calvinisme daar schuld aan draagt, het volkskied en de volkskunst heeft verworven en rein totes verrohtes Volk» heeft achtergelaten — gelijk menigmaal en nog onlangs werd beweerd — zij hier in het midden gelaten. Maar in elk geval moet zulk eene ernstige aanklacht ons prikkel, om haar te logenstraffen met de daad. Naast de waarheid en de goedheid komt ook aan de schoonheid hulde toe.

Anderszoo, maar niet minder lezenswaardig en evenzeer het gehalte van de FARRAGO verhoogend, is het tweede stuk, dat van Dr. GROSHUIJDE: WAS PAULUS HELLENIST OF JUDAIST? Het gaat tegen de, sedert 1895 opgekomen richting in de N. T.-wetenschap, en het daarin PAULUS eenzijdig tot een Hellenist maken.

En thans het aandeel der studenten in de Rubriek FARRAGO.

Eerst het prozastuk «FRAGMENT» van A. G. W. over het leven van zonnebloem en lotusbloem, als beeld van een tweeledig menschenleven; van een leven of als dat van de zonnebloem in het licht tot het licht, of als dat van de lotusbloem in den nacht tot de duisternis. Een belletristisch niet onverdienstelijk, van levens-ernst en vroonheid des harten getuigend doch in zijn uitbeelding ietwat gezocht stukje.

P. M. vertiakte ook ditmaal de FARRAGO met drie versjes, van welke VERWACHTING NAAR VREUGDE mij het beste schijnt.
Volgt BECA met zijn proza-bijdrage GEDENKREKEN, het hier en daar mooi gestileerd verhaal, van het megevoelde leed van Heis den omnis-bus-koetsier uit Waterland, als de Tram zijn vermoordde verdriegt en men hem, «Hein van de Buse», dan tot Conducteur van 'n Tram wil verlagen.

Verder: DE STRUD OM 'N BESTAAN door JOT, de beschrijving van een huis vol menschen, in welk huis ook studenten hun kamers hebben. Van menschen, die elkaander hinderen; de anderen de studenten, en den de studenten de anderen. Een niet onaardig gegeven, maar nog niet uitgewerkt met voldoende beheersching van de stof.

Meer beheerscht en ook belletristisch hooger dunkt mij IGNORO's prozastuk: ILLUSIE.
Ten laatste, maar niet het minste, ESKELER GEDACHTEN OVER HENDRIK IBSEN. De schrijver A. P. toont zich in deze misschen voor een Almanak-bijdrage wat al te lange verhandeling, een goed konner van Ibsen's werken en wijst op uiteenwende wijze de licht- en schaduwzijden in de literaire prestaties van dezen dichter aan.

Ook deze Almanak geeft weer een blik in het uit- en inwendig leven der studentenwereld aan onze Vrije Universiteit. Onder de velen, die, al staan zij buiten deze wereld, haar toch een goed hart toedragen en met belangstelling gadeslaan, zullen er zijn, die met dit werk dan ook gaarne kennis maken.

Hier toe is gelegenheid.
Bij den heer S. L. DE RUYTER, Keizersgracht 162 te Amsterdam zijn nog enkele exemplaren à f 1.90 verkrijgbaar.

2. DR. JOH. C. BREEN, HET HEESTEL VAN NEERLANDSE ONAFHANKELIJKHEID IN 1813 EN 1814. Breukelen, P. Mohr.

Bijltje, «DE FRANSCHEN VAN DEN VLOER», Amsterdam in November 1813. Drukkerij De Standaard, Warmoesstraat 96, Amsterdam.
In den stroom van onafhankelijkheids-ge-schiffen waarmee wij ten vorige jare als over-stelpt zijn, is veel wat tot de ephemerische literatuur behoort, wat als die diertjes welke maar 'n leven van een dag hebben, niet dan een vluchtig bestaan heeft.

De twee werkes, waarvan ik de titels hier-boven afschreef, verdienen echter een langer bestaan, en het is daarom, dat ik er de aandacht op vestig en daarmee tevens een onwillkeurige verzuim herstel.

Het eerste, dat van DR. BREEN, den adjunct-Archivaris van AMSTERDAM, is, hoe populair ook in den vorm, vrucht van ernstig geschiedkundig onderzoek, zooals van hem, den historicus, niet anders te verwachten is. Na een Inleiding behandelt Dr. BREEN zijn stof in 6 achteren-volgende hoofdstukken: Ons Vaderland deel van het Fransche Keizerrijk; De Opstand te Amsterdam; De Omwenteling te «Gravenhage»; Het Algemeen Bestuur; De komst van den Prins; Onder bestuur van den Souvereinma Vorst. Het boekje bevat bovendien, portretten van PRINS WILLEM, GILBERT KANAL VAN HOGENDORP, LEOPOLD GRAAF VAN LEMBURG STYVEN, en ADAM GRAAF VAN DEK DUYN VAN MAASDAM en ook afbeeldingen van enkele gebeurtenissen als b.v. «Het in brand steken van een Outoor-luizje te Amsterdam» en «De Souvereine Vorst gaande naar de Vergadering der samenlijken».

En wat voor ons de waarde van dit boekje verhoogt is, dat de geleerde schrijver, al is hij ook te goed historicus om partijdig te zijn, er toch zijn stoer-gereformeerden kijk op menschen en denken allerminst in verloochent.

Dit laatste kan ook gezegd van Bijltje's: DE FRANSCHEN VAN DEN VLOER. De geachte auteur, onze bekende, vlot en smakelijk schrijvende Journalist zegt er in een «Woord Voora-zelf van, dat het een hendruk is van door hem in DE STANDAARD geplaatste opstellen. Zooals de onderitel reeds aanduidt, behandelt hij hoof-zakelijk de Amsterdamse gebeurtenissen van het jaar '13. Maar al zegt hij ook, dat in deze bladzijden geen sprake is van een dieper histo-riach onderzoek, — aan het schrijven van deze opstellen is toch blijkbaar heel wat studie voor-afgegaan. En de pakkende wijze van schrijven,

het de dingen zoo frisch en raak zeggen, wat Bijltje zoo eigen is, treft vóór in dit boekje.

Wie met deze twee werkes van onze mannen nog geen kennis maakte, doe het alsnog en geve ze ook ter lezing aan het jonge geslacht.

3. Over het onlangs verschenen, voornamelijk werk van Prof. Dr. R. H. WOLTER: HET WOORD GODS EN HET WOORD DER MENSCHEN, — een volgende maal.

G.

Uit de Pers.

Nu het vraagstuk van de Zending ook op politiek gebied zulk een belangrijke plaats inneemt, moge hier worden overgenomen wat de heer Frijling, adviseur voor de Buitenbezittingen met verloop, in de vergadering van het Indische genootschap te «Gravenhage» over de christelijke zending in de heidense streken van den Archipel gezegd heeft. Vooral omdat hier een liberaal aan het woord is, heeft hetgeen hij tot aanbeveling der zending sprak, dubbele waarde.

Na er aan herinnerd te hebben, dat bij den in het vorig jaar in ons land gehouden verkiesingstijd bij herhaling aanmerkingen zijn gemaakt op de door den Gouverneur-Generaal gevolgde kersteningpolitiek, zei spr. zich niet ten doel te hebben gesteld, die politiek te verdedigen, maar alleen te willen aantoonen, dat het in het belang van de positie, die wij in Indië innemen, geacht moet worden om in de bedoelde streken den arbeid der zendingen krachtigheid te steunen, en dat een strikte neutraliteit te dien opzichte niet mag worden betrach.

Spr. wil geen politieke voordracht houden, hoezel zijn politieke sympathien staan aan de zijde van hen, die bij de laatste Kamerverkiezingen de meerderheid verworven hebben, doch er op wijzen, dat in menig opzicht de belangen van Regering en zending parallel loopen, en de bevordering van de kerstening van de heidense volkeren buiten den partijstrijd, die hier te lande gevoerd wordt, moet blijven staan.

Ter bevordering van den zendingenarbeid worde steun verleend voor den maatschappelijken arbeid, als onderwijs, geneeskundige hulp, bestudeering van inlandse talen enz.

Spreek. deed in den loop zijner rede allereerst eenige mededeelingen aangaande het karakter van het heidendom, om in verband daarmee te be-toogen, dat thans de omstandigheden voor de ver-breding van het Christendom gunstig zijn; voorts zette hij uiteen, waarom wij bij de verbreiding van het Christendom een nationaal belang hebben, en vertelde ten slotte een en ander over de door de zending gevolgde methoden en de daarbij door haar begane fouten, waarbij ook ter sprake kwam het door de Regering ten opzichte der zending ingenomen en in te nemen standpunt.

Spr. wees er dan op, hoe door de geringere ont-wikkeling der heidense volkeren dezen slechts zeer onvolkomen voor den bestaansstrijd zijn uit-gerust en hoe hun geloof verlamdend werkt op hun geest en op hun werkzaamheid.

De vrees voor de geesten belet hun de nieuwe middelen ter uitoefening van hun bedrijf en ter werking van ziekten toe te passen.

Daarna schrijft spr. ook hoofdzakelijk toe het verzet tegen de vestiging van ons gezag, omdat gevolg van die vestiging is het breken met tal van bestaande gewoonten en het invoeren van nieuwheden. Waar de omstandigheden hem nu dwingen, om te doen, die hij niet doen wil, moet hij ge-loofsovertuiging, al hij den heidenen een heilige opkomen, een anderen goddienst, vooral als die hem gepredikt wordt door menschen, die een zeker overwicht op hem uitoefenen, te omhelzen.

Spr. herinnerde voorts aan de samenkoppeling van goddienst en gezag in den gedachtegang der heidenen, uiteenzettende dat op grond daarvan de christelijke godsdienst veel voor heeft op den Islam. Daarna knoopte spr. vast een bewijsvoering van de stelling, dat in de heidense streken, waar de zending reeds werkzaam was, vóórdat wij ons er mede bemoeiden, wij bij de vestiging van onzen bestuursinvloed geprocheerd hebben van den door de zending verzichten voorafgegaan arbeid.

Daartegenover wees spr. op de concurrentie door de Mohammedanen, die het den heidenen al reer gemakkelijk maken tot den Islam over te gaan en thans adepten niet dan minimale eischen stellen. Niet alleen uit politiek oogpunt moet aan be-vordering van het Christendom de voorkeur gegeven worden, maar ook vanwege de moreele opwekking, die van dien godsdienst in meerdere mate dan van den Islam uitgaat.

Waar de vestiging van onzen bestuursinvloed in de buitenbezittingen onder het bewind van den Gouverneur-general Van Heutsz oorzaak is, dat het heidendom bereid is plaats te maken voor een goddienstvorm van hoogere orde, brengen men het Christendom op het oogmerk van de onderwer-ping van het heidense volk aan ons gezag, dan wel onmiddellijk daarna. In sommige streken heeft de zending dat meest gunstige oogenblik laten verloopen, en inmiddels had de Islam vrij spel. De zending moet den Islam voor zijn.

Spr. wees voorts op de wenselijkheid om de beschikbare gelden te besteden vooral aan den arbeid onder de heidenen, daar de arbeid onder de Mohammedanen, om het zoo uit te drukken, oneconomisch werk is.

Ook laten de zendingen wel eens door hun arbeidsmethode de gelegenheid voorbij gaan, zielezels voor het Christendom te winnen, hen daar-toe aan den Islam overlatende. Zoo sloegen zen-dingen het aanbod af van een bestuursambtenaar in een heidense strek, die pas aan het gezag van het gouvernement was onderworpen, de be-volking te gelasten, zich door hen tot Christenen te doen doopen, waardoor zij van den Islam waren teruggehoeden. Densoods stelde men in de plaats van een doop een andere ceremonie en verschuide den doop naar een later, beter daarvoor geschikt oogenblik.

Spreek. wees nog voorts op door zendingen begane fouten, waardoor uitbreiding van het Christendom werd belemmerd, ja het Mohammedanisme werd bevorderd (de weigering om een Mohammedaan te doopen, die twee vrouwen had, het weig-eren om kinderen te doopen, wier ouders niet aan de gezekide eischen voldeden, en het werken van protestanten en katholieke zendingen op hetzelfde terrein).

Dit laatste heeft zelfs tot handtastelijkheden ge-leid, tusschen protestantische en katholieke inland-se christenen, waarbij een pastoor gewond werd. Het is in het belang en van de zending, en van de bevolking, en tevens van ons gezag als over-heerschend ras, te hopen, dat men ook in de toekomt de andere zendingsterreinen in onzen archipel er voor zal kunnen behoeden, zei Spr., dat de satan langs den weg van «twee gelooven op één kussen» er stijf spel zal krijgen.

Officiële Berichten.

Classis Alkmaar.

Men verzoekt ons, wel te willen mededeelen, dat de classis Alkmaar niet 4, maar 11 Febr. vergaden.

Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte).

Aanvragen voor ondersteuning naar art. 119 13 K. O. in Zuid-Holland zuidelijk gedeelte worden ingewacht vóór 15 Febr. bij:

Ds. M. H. K. Mol, secr.-penningm.
Zoutveel.

Het comité van het congres voor Gerefor-meerde Evangelisatie brengt ter kennis van de kerkeraden en van de corporatie, dat het,

overwogen hebbende den wensch, uitgesproken door het in April j.l. gehouden congres, om in «het volgend jaar weder een congres te houden», tot het besluit is gekomen, o. a. met het oog op het feit, dat 1914 een Synodejaar is, een tweede congres niet dit jaar, maar D.V. in het voorjaar van 1915 bijeen te roepen.

Gaarne zal het comité van kerkeraden, corpora-tien en ook van particulieren ontvangen: bewijzen van belangstelling, goede wenken voor de meest doeltuigige organisatie, en — laatst, maar niet het minst — ook toezegging van den onmisbaren geldelijken steun. Liefst spoedig, en in elk geval vóór 1 Aug. desz jaars.

Naamse het comité voornemens:

L. LINDEROOM, voorzitter

J. P. TAZELAAR, te secretaris.

KAMPER, 1 Januari 1914.

WESP, 1 Januari 1914.

Kort verslag van de vergadering der Gereformeerde Kerken in de classe Barendrecht, gehouden 3 Dec. 1913 te Barendrecht.

1. De Praeses van den kerkeraad der roepende kerk, Dr. C. Goote van Oud-Beyerland, opent te ruim half elf de vergadering. Gezongen wordt Ps. 68:8. Gelezen Psalm 87. De Praeses gaat voor in gebel.

2. Op verzoek van den Praeses zien Di. van Duin en Schouten de credentiebrieven na. Alle kerken der classe zijn wettig vertegenwoordigd. Een kerk heeft een instructie.

3. Dr. R. Koolstra is scriba, Dr. R. Heidema assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

5. De Praeses feliciteert Ds. van Pernis met diens roeping naar Vianen.

6. Dr. Greydanus leest het rapport der kerk-visitatie in elf van de dertien kerken der classe gehouden, dat aanleiding geeft tot het stellen van enkele vragen en waarna op de noodzake-lijkheid wordt gewezen dat toch met ernst de hand gehouden worde aan het renden van atecten wanneer doopleden naar elders ver-trekken. Het rapport van de kerken te Numans-dorp en Zuid-Beyerland is niet ter tafel en blijft dus overstaan tot de volgende vergadering. Aan Di. Kunst en Steenhuis wordt opgedragen een catalogus van de aanwezige archiefstukken aan te leggen.

7. De Goote rapporteert namens de Deputa-ten voor art. 11 en 13 R.O. omtrent de in de vorige vergadering ingekomen aanvragen om steun. Voorgesteld wordt de aanvraag van West-maas toe te staan, omtrent die van Heerjans-dam een nader onderzoek in te stellen, en die van Numansdorp toe te staan tot een enigszins lager bedrag dan is aangevraagd. Aldus wordt besloten.

8. Behandeld wordt de instructie van een kerk die verlag van percentage in den klas-sikalen omslag vraagt. Na discussie wordt een andere kerk bereid bevonden, 2 p.c. voor hare rekening te nemen.

9. Gelezen wordt een missive van de classe Amsterdam, meldend dat een dienaar des Woords tot een anderen staat des levens overging. Wordt voor kennisgeving aangenomen.

10. Gelezen wordt het verzoek van Deputaten der classe Arnhem voor den arbeid in de Rijn-provincie, om voor onze classe een correspon-dent te benoemen. Wordt als zodanig benoemd Ds. Steenhuis.

11. Gelezen wordt een missive van de classe Brielle, opnieuw steun vragend voor den dienst des Woords in die classe. Ook nu wordt be-sloten voor de drie maanden waarvoor gevraagd wordt, hulp te verleenen.

12. De begrotingen voor 1914 van den classikalen quaestor Br. Diephorst, van den quaestor voor art. 11 en 13 Ds. Mulder en voor de zending Ds. Heidema, worden goed-gekeurd.

13. Aan Ds. Sleeswijk Visser wordt om drin-gende partieelre redenen verlof gegeven de vergadering te verlaten.

14. Pauze wordt gehouden. Ds. van Duin vraagt Gods zegen over hetgeen genuttigd wordt. Ds. Steenhuis gaat in dankzegging voor.

15. Aan de orde komen de voorstellen betref-fende de Evangelisatie in den kring der classe, van de kerken te Ridderkerk en Oud-Beyerland. Een uitgebreide discussie ontspringt zich, waaraan bijna al de dieneren de Woords deelnemen. Resultaat is, dat besloten wordt een commissie van vijf predikanten te benoemen die onder-zoeken zal 1° welke de beste wijze van Evan-geliseren voor onze classe is en 2° wat zal kunnen gedaan worden. In deze commissie worden benoemd Di. Goote, Greydanus, Kunst, Schouten en Steenhuis.

16. Een voorstel van de kerk van Numans-dorp omtrent diaconale samenwerking en ver-tegenwoordiging wordt voorloopig teruggenomen.

17. De roudvraag heeft plaats naar art. 41 K. O. Volgens de bepaling van het Huishoude-lijk Reglement wordt ditmaal bijzonder gevraagd naar den patuselijken arbeid voor de zending. Het blijkt, dat de zendingenarbeid al meer de belangstelling der gemeente gaat verkrijgen.

De kerk van K. vraagt en ontvangt advies in een tuchtaank.

18. De vacaturebeurten worden aldus gere-geld: Klaaswaal 11 Januari Ds. Koolstra, 18 Febr. Dr. Mulder, 8 Maart Ds. Heidema; classe Brielle: Maart Ds. Greydanus, April Ds. Rulma, Mei Ds. van Duin.

19. Collecten en quota zijn alle ingekomen.

20. Roepende kerk voor de e.v. vergadering in Ridderkerk. Datum der volgende vergadering: eerste Woensdag in Maart 1914.

21. De korte notulen worden om des tijds wille ditmaal niet gelezen.

22. Censura morum wordt gehouden.

23. Ds. Mulder gaat voor in dankzegging.

De Praeses sluit de vergadering.

De Atmaris.

J. G. KUNST.

Buitenland.

Duitschland. Beweging tot uittre-ding uit de kerk.

Wij deelden reeds mede dat net «Komitee Konfessionals» de volksmassa's zoekt te be-werken om met de kerk te breken. Het comité had samenkomsten voor dit doel georganiseerd op den jaarlijkschen «boetedag». De politie heeft dit echter verboden. Het Berliner Tagbl. schrijft hierover: «Terwijl het comité zich op-maakte om op den boetedag openlijk en op opval-lende wijze propaganda te maken voor het uit-treden uit de kerk, kwam het in gevaar het godsdienstig gevoel van hen te kwetsen, die uit innige overtuiging den boetedag vieten en zich bij de kerk houden.»

Zij, die deze propaganda drijven, gaan inder-daad alle perken te buiten. In het blad van

het Komitee «Der Wege» wordt een parell getrokken tusschen sterken drank en de kerk. «Gelijk het voortdurend genot van sterken drank stompingnigheid in het leven roept, zoo werkt ook het misbruik van de kerk vergiftigend en zwakzinnig makend». Het verwondert ons niet, dat de politie niet wil dat op den boetedag zulk een lage bestrijding van de kerk des Heeren plaats heeft.

Men denkt er aan, in kerkelijke kringen een tegenbeweging in het leven te roepen.

Spanje. Het Spaansche ministerie waarvan graaf de Romanones leider was, stuurde op conscientievrijheid aan. Daarom wilde deze een decreet laten uitvaardigen, waarbij het de ouders vrij zou staan hunne kinderen, die de volks-school bezoeken, al dan niet gebruik te laten maken van het godsdienstonderwijs, dat door de Roomsche priesters aldaar wordt gegeven. De bisschop van Madrid had eene conferentie met den leider van het ministerie en het gevolg was, dat bepaald werd, dat kinderen van Roomsche ouders het Godsdienstonderwijs der priesters zyllen moeten volgen, terwijl de kinderen van niet-Roomschen niet genoodzaakt zijn daarvan gebruik te maken. Dit is een stap in de goede richting.

Men heeft in het verloop van jaar de afkondig-ing van het tolerantieedict herdacht. Desniet-tegenstaande gebeurt het telkens, dat in het leger Protestantse soldaten in moeilijkheden komen, omdat zij niet wilig zijn de militaire voorschriften na te komen, die hen verplichten aan Roomsche ceremoniën deel te nemen. Nu is ten slotte bepaald, dat zij die in het leger dienen en niet tot de Roomsche kerk behoo-ren, van het lijfwoenen van Roomsche god-dienstafelingen zijn vrijgesteld. Maar dit neemt niet weg, dat een kolonel bij de marine, Labra-dor Sanchez, in hechtenis werd genomen omdat hij weigerde als president op te treden bij een krijgsraad, op grond dat hij als Protestant niet deel kon nemen aan een mis ter ere van den Heiligen Geest, (missa del Espiritu Santo), die steeds aan de vergadering van dien raad voor-afgaat. Een proces werd tegen den kolonel be-gonnen, waarvan het resultaat was dat de krijgs-raad van Cadix hem tot zes maanden gevangenisstraf veroordeelde. Nu zal de Koning van Spanje hem wel gratie schenken, evenals hij eenigen tijd geleden den soldaat der marine Fernandez, om een dergelijk feit veroordeeld, begenadigd heeft: doch het is voor de protes-tanten verdrietig dat zij, niettegenstaande het tolerantie edict, telkens weer opnieuw worden benoedijkt en dan het ontgaan van straffen alleen aan de gratieverleening van den Koning hebben te danken.

Engelsch-Indië. Beweging in massa naar het Christendom.

Terwijl over het algemeen de kerken en de vereenigingen die het Evangelie aan Heidenen en Mahomedanen brengen, klagen over de geringe resultaten die de prediking van het Evangelie opleveren, zoo schijnt men in Engelsch-Indië te kunnen wijzen op eene beweging die het volk in massa's tot de Christelijke kerk brengt. We hebben hiervan reeds mededeeling gedaan. De predikant Brenton F. Badley, van de Metho-distische Episcopale kerk, schreef dezer dagen in de Indian Witness hierover het volgende:

«Eeuwen geleden heeft de kerk gebeld dat de tijd mocht aanbreken, dat een natie in een dag zou geboren worden. Wie zou ondersteld hebben, dat wanneer de profetie begon vervuld te worden, wij ten einde raad zouden zijn om te weten wat te doen, en dat wij ons zelve meer verontrusten dan onze vaders in den tijd, toen er tien jaren noodig waren ons zooveel bekeerlingen te vergaderen, dat er eene gemeente uit kon samengesteld worden? Wie had dit kunnen voorzien, dat in plaats van een heilige vreugde over de machtige overwinningen van het Evangelie, wij zielengast zouden hebben over het onvermogen van de kerk om de menigten in te nemen, die aan de deur kloppen? Is het niet te verwonderen, dat nu er voor onze kerk in Indië zulk een krachtige deur geopend is, er niet meer geld beschikbaar gesteld wordt en dat er geen vermeerdering plaats heeft van het aantal zendelingen? Tegenover zulke overtuikelijke voordeelen die behaald zijn, zou geen generaal of natie in een militaire campagne verzuimen, krachtige pogingen te sloen om door te zetten. Dit is een zaak die in het moederland wel mag overwogen worden.»

Het schijnt dus in Indië bewaarheid te worden, dat de oogst wel groot is, maar de arbeiders weinige.

De predikant Lee (Lee Memorial Bengali Mission, Calcutta) schrijft over deze beweging: «Gij zult gehoord hebben van de groote massa inzamelingen, zoowel in het Noorden als in het Zuiden van Indië. Er wordt een ernstig berneep op ons gedaan door deze groote be-hoeften. De kerk roept om kundige mannen, die vol toewijding zijn, ten einde, die schapen die zonder herder zijn, te leiden en hun de beginselen van de leer van Christus in deze belangrijke dagen van hun ingaan in het Koninkrijk te leeren». Ten slotte wordt er gevraagd, dat den Heere geboden worde, dat hij arbeiders mistoote voor het arbeidsveld in Indië.

WINKEL.

Voor